

[[Dubbelklicka här, välj bild]

Rapport om Risk för suicid för projekt del av Gångaren 10 Stadshagen, Stockholms stad

stockholm.se

Utredning om Risk för suicid för projekt Kv Gångaren10,
Stockholm är beställd av stadsbyggnadskontoret, Stockholms stad
Kontaktperson: Suzanna Tsygankova
E-post: suzanna.tsygankova@stockholm.se
Telefon: 08-508 27 568

Dnr: 2015-06152
Publikationsnummer: [Fyll i här]
Utgivningsdatum: [Fyll i här]
Utgivare: stadsbyggnadskontoret, Stockholms stad
Omslagsfoto: [Fyll i här]

Utredningen är levererad av ÅF Infrastructure
Kontaktperson: Maria Aspelin
E-post: maria.aspelin@afconsult.com
Telefon: 010-505 35 38

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	6
Bakgrund	6
Syfte	6
Metod	6
Avgränsningar	7
Lagar och Riktlinjer	7
Projektbeskrivning	9
Projektåtgärder	10
Identifierade gap	11
Osäkerheter	11
Rekommenderade åtgärder för suicidprevention	12
Slutsats	13
Referenser	14

Sammanfattning

Ett höghus med takterrass planeras i den norra delen av fastigheten Gångaren 10, belägen på Kungsholmen i Stockholms stad. Byggnaden består till största delen av bostäder. I bottenplan, mot gata, planeras café/restaurangverksamhet.

Kvarteret Gångaren 10 ligger i direkt närhet till Norra Stockholm Psykiatri akutmottagning, Sankt Görans sjukhus. Närhet till psykiatriska kliniker ökar risken för självmord.

Syftet med riskutredning för suicid är att kartlägga de åtgärder som finns för suicidprevention vid planering av höghus med takterrass. Analysera om ett eventuellt gap föreligger mellan projektet och giltiga anvisningar. Om gap identifieras rekommendera lämpliga åtgärder för suicidprevention.

Efter genomgång av litteratur samt kontakt med olika initierade instanser har det framgått att specifika laggilla anvisningar eller föreskrifter kring utformning och tillgänglighet vid höga byggnader med takterrass, varken generellt eller speciellt i närhet till psykiatriska kliniker där risken för suicid är förhöjd, inte finns. Däremot finns både kunskap och erfarenhet som påtalar att en begränsning av tillgänglighet till metoder för suicid är en av de viktigaste suicidpreventiva åtgärderna.

Då planerad byggnad endast kommer ge boende i byggnaden tillträde till takterrass samt att det planeras för kod- eller tagsystem vid fastighetens entré uppfyller projektet åtgärder för suicidprevention i form av begränsa tillgänglighet till metod. Att det sannolikt också kommer installeras ytterligare ett kodlås vid in/utgång till takterrass begränsar tillgängligheten ytterligare.

Viktigt är att säkerställa att tillgänglighet är begränsad även under byggske. Byggställningar, stegar, bygghissar och dylikt måste avskiljas så att obehöriga inte kan ta sig upp i fastighet och ut på takterrass via dessa.

Risken att patient hos Norra Stockholm Psykiatri eller annan suicidal person som inte bor i fastigheten lyckas ta sig ut på takterrass och avsiktligt hoppa anses som mycket ringa.

Därmed bedöms det som lämpligt att byggnation ska kunna ske enligt planförslaget.

Inledning

Bakgrund

Ett höghus med takterrass planeras i den norra delen av fastigheten Gångaren 10, belägen på Kungsholmen i Stockholms stad.

Byggnaden består till största delen av bostäder. I bottenplan, mot gata, planeras café/restaurangverksamhet.

För kunna utföra möjlig exploatering inom del av Gångaren 10 behöver bland annat en riskutredning för suicid tas fram som del i planprocessen då planerad byggnad ligger i direkt närhet till Stockholms läns psykiatriska akutmottagning, Sankt Görans sjukhus. Närhet till psykiatriska kliniker ökar risken för självmord.

Syfte

Syftet med riskutredning för suicid är att kartlägga vilka åtgärder för suicidprevention som krävs för planerat höghus. Analysera eventuellt gap inom projektet samt rekommendera åtgärder med betydelse för suicidprevention.

Metod

Föreliggande riskutredning innehåller nedanstående delar:

- Gå igenom relevant dokumentation och föreliggande anvisningar gällande riskprevention för suicid från hög fastighet.
- Intervjua sjuksköterska/avdelningschef som arbetat både på Stockholms läns psykiatriska akutmottagning, Sankt Görans sjukhus samt psykiatriska akuten Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge för att nå inifrånperspektivet
- Möte med Socialstyrelsen angående kravställande och åtgärder för suicidprevention
- Kontakt med Folkhälsomyndigheten angående kravställande och åtgärder för suicidprevention
- Kontakt med Jönköpings kommun avseende 3 suicidskyddade broar som kommunen själva utformat och byggt.
- Jämföra hur projektets planerade säkerhetsåtgärder avseende suicidprevention svarar upp gentemot föreliggande anvisningar.
- Ta fram eventuella rekommendationer vid glapp mellan projekts planerade säkerhetsåtgärder avseende suicid och föreliggande anvisningar och råd.

Avgränsningar

Den risk som studerats är intentionen att ta självmord med avsiktligt hopp från höghus med takterrass.

Lagar och Riktlinjer

Världshälsoorganisationen (WHO) har som mål att minska antalet fall av suicid till en tredjedel till 2020. Detta ska ske bland annat genom att öka kunskaperna om psykisk ohälsa och spridningen av erkända metoder som förhindrar suicidier; minska alkoholkonsumtionen samt minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid [1].

Regeringsuppdraget för suicidprevention på nationell nivå ligger hos

Folkhälsomyndigheten och innefattar att utveckla uppföljningen och stärka kunskapsuppbyggnaden kring att förebygga självmord. En central fråga i det arbetet är att begränsa tillgängligheten till metoder för suicid då det enligt Folkhälsomyndigheten av de viktigaste suicidpreventiva åtgärderna som har stöd i forskningen [5].

Personer som hindras att utföra suicidhandlingar genom en viss metod finner inte nödvändigtvis en alternativ metod. Det kanske starkaste motivet till att begränsa tillgången på suicidmetoder i den fysiska miljön har att göra med att människors impulser eller avsikter att utföra suicidhandlingar kan avbrytas och ebba ut då de möts av ett hinder. Så på så vis kan suicidpreventiva åtgärder i den fysiska miljön förhindra att akuta suicidplaner faktiskt sätts i verket [2].

Det finns emellertid inga specifika lagar eller föreskrifter som reglerar utformning och tillgänglighet vid höga byggnader med takterrass, varken generellt eller speciellt i närhet till psykiatriska kliniker där risken för suicid är förhöjd, i dagsläget.

Det som finns är byggprojekt som själva hanterat risk för suicid och därmed är goda exempel samt det finns olika förslag på lämpliga åtgärder för suicidprevention.

Exempel på goda exempel:

- Jönköpings kommun.

Kommunen arbetar aktivt för att minska suicid och suicidförsök i kommun [3]. Nyligen färdigställdes tre broar med suicidskydd. Kommunen utformade broarna tillsammans med konstruktörer [4]. Den senaste bron togs fram i ett virtuellt program som möjliggjorde att man kunde provgå bron i simulator. Broräcket har inte mer än 8 cm (vanligt med krav på 10-12 cm) mellan spjälorna för att det inte ska gå att få in en fot så lätt och sedan börja

klättra. Kommunen valde också att höja räcket (gamla bron ca 120-125) till 1,8 m för att försvåra överklättring samt också ha en jämn ledbelysning längs hela bron för att undvika mörka partier där det är lättare att genomföra suicid utan att bli upptäckt [6]. Se figur 1 jämfört med figur 2 och 3.

Figur 1 Gamla bro. Broräcket är ca 120-125 cm högt. (bild Jönköpings kommun)

Figur 2 Ny bro. Broräcket har 8 cm mellan spjälor och är 1,8 m högt. (bild Jönköpings kommun)

Figur 3 Ny bro. Ledbelysningen längs hela bron för att undvika mörka partier. (bild Jönköpings kommun)

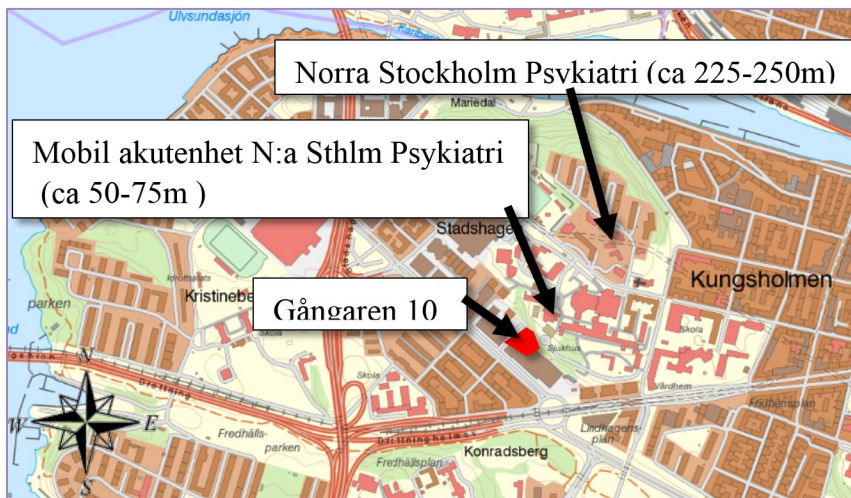
Exempel på åtgärder för suicidprevention:

- högt icke klättringsbart stängsel
- annan fysisk barriär som hindrar hoppning
- skyltar med nummer till stödorganisationer
- trygghetsvandringar vid särskilt utsatta platser
- kameraövervakning
- larm
- bra belysning
- försiktighet mot media vid informering om olyckor (ej beskriva HUR händelsen gick till för att undvika att påverka)

Projektbeskrivning

Studerat objekt är ett planerat höghus för i huvudsak bostäder inom del av fastigheten Gångaren 10, på Kungsholmen, Stockholms stad. Det planeras för att hörnbalkonger till lägenheterna kommer att finnas i varje hörn av byggnadskroppen. Balkongerna planeras inte vara utkragande utan infällda i indelningsfasaden. En takterrass som boende i fastigheten får tillgång till planeras. I bottenplanets sockelvåning planeras för café/restaurangverksamhet. Entré till byggnaden planeras via Ulriksborgsgatan.

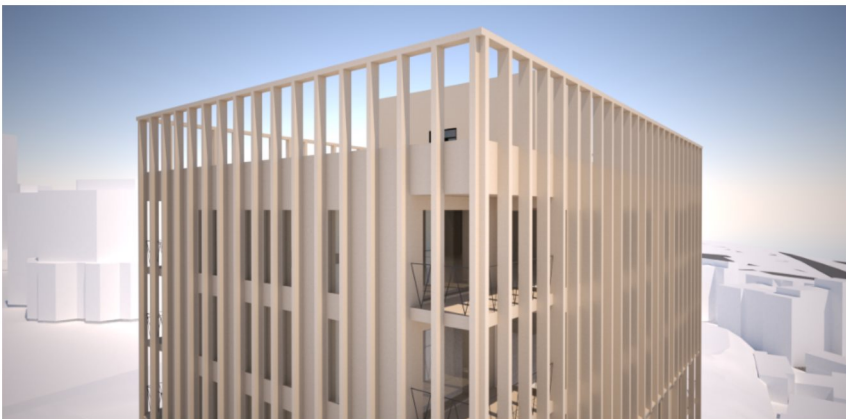
Fastigheten angränsar i öster till S:t Görans sjukhus. Norr och väster om fastigheten finns kontorsbebyggelse och bostäder i höghusbebyggelse.

Figur 4. Gångaren 10 (röd markering) i förhållande till Norra Stockholm Psykiatri, Sankt Görans sjukhus.

Projektåtgärder

Planerad byggnad inom kvarteret Gångaren 10 projekteras enligt Boverkets byggregler (BBR) med säkerhet vid användning.

Figur 5. Förslag på utformning av övre del av fastighet med räcke upp ovanför takterrass (bild Koncept)

Planerad byggnad projekteras med räcken för att förhindra ofrivilligt fall, se figur 5.

Det kommer också finnas vissa täta partier för att minska vind.

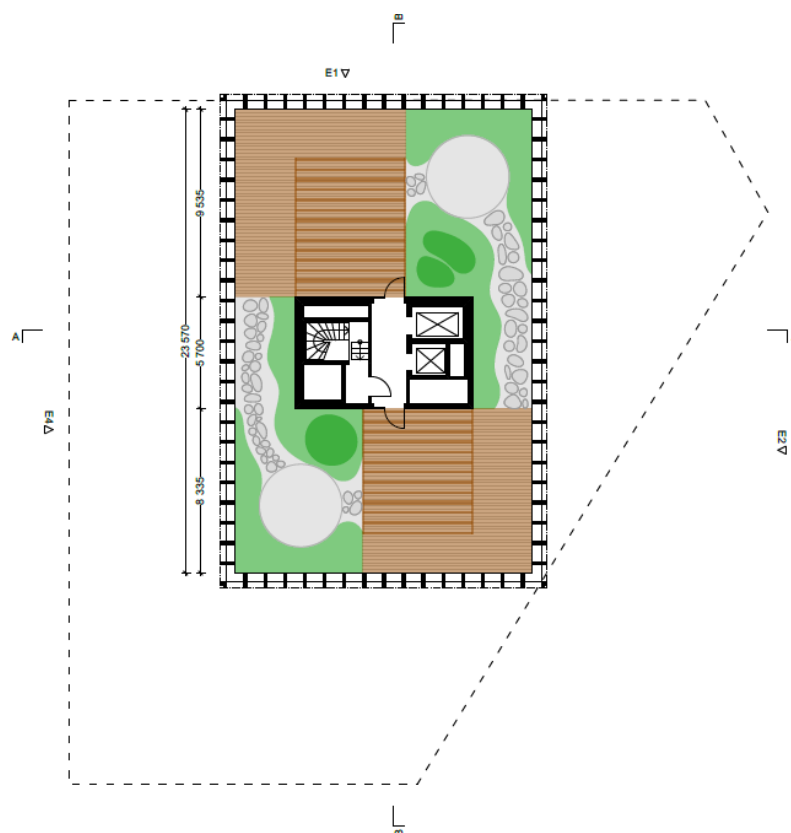
Dessa partier fungerar samtidigt som skydd mot fallrisk, se figur 6 nästa sida.

Ovanstående åtgärder minskar risken för fallolyckor men är inte tillräckliga vid risk för suicid.

Projektets åtgärder för suicidprevention består av att:

- endast ge boende tillgång till takterrass.
- installera någon form av kodlås/tagsystem för husentré

- sannolikt även installera någon form av kodlås/tagsystem för takterrass

Figur 6. Bild på takterrass ovanifrån. Täta partier för att minska vind fungerar samtidigt som skydd mot fall.

Identifierade gap

Inga gap vad gäller regler för suicidprevention och projekterade åtgärder då inga befintliga regler förekommer för gällande omständighet.

Osäkerheter

Osäkerheter i risk för suicid finns om:

- projektets planerade åtgärder för trygghet och säkerhet vid entré och på takterrass förändras.
- planerad café/restaurang eller annan öppen verksamhet blir förlagd på tak vilket medför tillgänglighet till tak för allmänhet.
- någon som bor i huset och har tillträde till takterrass är suicidal
- det under byggskede (via byggställning etc) finns externa vägar upp i fastighet och ut på takterrass

Rekommenderade åtgärder för suicidprevention

- begränsa tillgänglighet till planerad byggnad via någon form av lås
- begränsa tillgänglighet till takterrass via någon form av lås
- fastighetens utrymningsvägar ska utformas så de inte ger tillträde till fastighet och takterrass utifrån.
- begränsa tillgänglighet till stegar, ställningar och dylikt på utsidan av fastigheten under byggskede genom någon form av instängsling så att dessa inte bereder väg upp på fastighet och ut på takterrass.
- upprätta kommunikationsyta och rutiner för informationsutbyte med Norra Stockholm Psykiatri både under bygg och driftskede så eventuella uppkomna situationer kan hanteras snabbt och gemensamt (ex: byggnadsställningar håller på att monteras och är inte avskärmade samtidigt som det är många hjälpsökande på akutmottagningen och vissa måste avvisas).

Övrigt:

- Nummer till stödorganisationer ska inte anslås utan vidare utredning. Det kan få kontraproduktiv effekt och istället för att hjälpa kan anslaget istället verka som ett förslag på metod för suicid. Enligt samtal med Socialstyrelsen är det belagt att suicid ökar inte bara för att man samtalar om suicid men om man däremot samtalar om metoder för suicid så kan de medföra en ökning av suicid [7, 8].

Slutsats

Inga laggilla krav på åtgärder för suicid föreligger för höghus med takterrass även om planerad byggnad ligger mycket nära akutenhet för psykiatri.

Det finns vetenskapligt stöd för att begränsning av metod för suicid är en av de viktigaste åtgärderna inom suicidprevention. Risk för suicid vid planerad bebyggelse bedöms som hanterad då inga utom boende i fastigheten kommer ha tillträde till takterrass. Entré till fastighet planeras hållas låst med något slags kod eller tagsystem. Låst in/utgång innan man kommer ut på takterrassen är sannolik vilket ökar säkerheten ytterligare.

Viktigt att tillse begränsad tillgänglighet även under byggskede. Byggställningar och byggstegar och dyl måste avskiljas så inte de ger obehöriga tillträde till fastighet och takterrass.

Utifrån nuvarande förutsättningar bedöms det som lämpligt att byggnation ska kunna ske enligt planförslaget.

Referenser

Skriftliga

1. Eskilstuna kommun (2003). Handlingsplan för olycksförebyggande arbete enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Eskilstuna.
2. Statens Folkhälsoinstitut, Eriksson Lina och Bremberg Sven (2007). Förslag till nationellt program för suicidprevention – befolkningsinriktade strategier och åtgärdsförslag. Strömbergs distribution Stockholm.
3. Jönköpings kommun (2017). Suicidprevention – Delprogram till handlingsprogram trygghet och säkerhet 2017-2018, Kommunstyrelsen 2017-0-15 § 56. Jönköping.
4. Jönköpings kommun, Regionförbundet, Petersson Annika och Räddningstjänsten, Melin Göran (2017). Snabba reaktioner vid risk för suicid – Suicidpreventivt arbete i Jönköpings län. Jönköping.

Muntliga

5. Folkhälsomyndigheten. Utredare, Jenny Telander.
6. Jönköpings kommun. Gatuingenjör/Broförvaltare & ansvarig för gatubelysning, Stefan Holst.
7. Socialstyrelsen. Utredare, Catrine Berglie
8. Stockholms läns psykiatriska akutmottagning, Sankt Görans sjukhus samt psykiatriska akuten Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge. F d Sjuksköterska och avdelningschef, Anita Berg.